

UNIVERZITET CRNE GORE

**Program razvoja
Univerziteta Crne Gore**

**kandidata za izbor rektora za mandatni period
2020 - 2023. godine**

Prof. dr Danilo Nikolić

Podgorica, maj 2020. godine

SADRŽAJ

- 1. UVOD**
- 2. NASTAVNI PROCES**
- 3. NAUKA I ISTRAŽIVANJE**
- 4. MEĐUNARODNA SARADNJA**
- 5. UNIVERZITET I OKRUŽENJE**
- 6. ORGANIZACIJA I RESURSI**
- 7. ZAVRŠNA MISAO**

1. UVOD

Univerzitet Crne Gore sa svojom višedecenijskom tradicijom, sveobuhvatnom visokoobrazovnom infrastrukturom, najvećim naučno-istraživačkim potencijalom i najbrojnijom studentskom populacijom, ima najveću odgovornost za promovisanje kvaliteta i kontinuiteta znanja, naučne izvrsnosti i umjetničkog stvaralaštva, odnosno za intelektualnu emancipaciju crnogorskog društva i države.

U mom prethodnom mandatnom periodu fokus je stavljen na strateško-razvojni aspekt, naučne i međunarodne rezultate, organizacione resurse i društvenu interakciju Univerziteta.

Uspješno smo završili veoma značajan proces Follow up institucionalne evaluacije Univerziteta Crne Gore koju sprovodi Evropska asocijacija univerziteta.

Pripremljena je i usvojena prva sveobuhvatna Strategija razvoja Univerziteta Crne Gore 2019 - 2024. Jačanje konkurentnosti i internacionalizacije, odnosno povećanje međunarodne vidljivosti i uporedivosti u okviru EHEA - Evropskog prostora visokog obrazovanja i ERA - Evropskog istraživačkog prostora, predstavljaju strateške pravce razvoja našeg Univerziteta. Definisane su razvojne aktivnosti, strateški ciljevi i ključni indikatori upješnosti kroz petogodišnji planski okvir i strukturnu orijentaciju na sljedeće pravce razvoja: Nastavni proces, Nauka i istraživanje, Međunarodna saradnja, Univerzitet i okruženje i Organizacija i resursi. Strategijom razvoja stvoreni su nužni preduslovi za sinhronizovano i sinergetsko djelovanje svih organizacionih jedinica i resursa u jasno defnisanom i integrisanom razvojnom okviru.

Univerzitet Crne Gore ima ključnu ulogu i odgovornost da generiše i širi znanje kroz izvrsnost u obrazovanju, nauci i inovacijama; da unapređuje međunarodnu saradnju; da se odgovorno stara o kadrovskim resursima, organizacionom razvoju i finansijskoj održivosti; da gradi stabilne partnerske odnose sa privrednim sektorom i institucionalnim partnerima; da stvara uspješne i odgovorne akademske građane i da promoviše demokratski i održivi razvoj crnogorskog društva i države.

Univerzitet Crne Gore ima za cilj da unaprijedi znanje, iskustvo i perspektivu zaposlenja studenata kroz savremene studijske programe, kvalitetnu nastavnu interakciju, efikasnu administrativnu podršku, programe međunarodne mobilnosti i stručne prakse, preduzetničke inicijative i obogaćivanje studentskih kulturnih, sportskih i društvenih sadržaja.

Vlada Crne Gore kroz ugovorni model budžetskog finansiranja i Univerzitet Crne Gore ulaganjem sopstvenih sredstava odgovorno rade na jačanju institucionalnih, infastrukturnih, kadrovskih i finansijskih kapaciteta Univerziteta, u skladu sa principima pametnog rasta (znanje, inovacije, konkurentnost, internacionalizacija) i održivog razvoja (društvena, ekonomska i ekološka odgovornost).

Poštovani članovi Upravnog odbora i Senata Univerziteta Crne Gore, u skladu sa započetim aktivnostima i ostvarenim rezultatima, predstavljam vam Program rada za mandatni period 2020 - 2023, koji se bazira na kontinuiranoj implementaciji prioriteta i ciljeva sadržanih u Strategiji razvoja Univerziteta Crne Gore 2019 - 2024.

U narednom periodu Univerzitet Crne Gore će se fokusirati na: inoviranje, interdisciplinarnost i internacionalizaciju studijskih programa; modernizaciju i digitalizaciju univerzitetske infrastrukture; naučno-istraživačku izvrsnost i projektnu uspješnost; međunarodnu saradnju i mobilnost; unapređenje kadrovske strukture i organizacionih resursa; unapređenje znanja, kompetencija i zapošljivosti naših studenata, kao i promociju društveno odgovornog ponašanja, identitetskih vrijednosti i održivog razvoja crnogorske privrede i države.

Pozivam vas da podržite predloženi program i kontinuitet strateških aktivnosti na Univerzitetu i da mi još jednom ukažete čast, povjerenje i podršku da ga u svojstvu Rektora i uz udružene snage naše akademske zajednice sprovedem u djelo.

2. NASTAVNI PROCES

Obrazovanje studenata jedan je od osnovnih zadataka svakog univerziteta. Nastavni sadržaji treba da budu fokusirani na postizanje ishoda učenja, odnosno sticanje znanja i vještina primjenjivih u praksi i prilagođenih potrebama savremenog i dinamičnog tržišta rada.

2.1 Prethodni trogodišnji period

U prethodne 3 godine na UCG sprovodili smo strateške i operativne aktivnosti usmjerene na kvalitet, modernizaciju i internacionalizaciju nastavnih programa i procesa, na osnovnim, postdiplomskim i doktorskim studijama.

Usvojili smo izmjene Pravila studiranja na osnovnim i jednogodišnjim postdiplomskim master studijama, i usvojili nova Pravila studiranja na novim postdiplomskim dvogodišnjim master studijama, u cilju usaglašavanja sa Zakonom o visokom obrazovanju i izmjenama Statuta UCG.

Inovirali smo studijske programe na osnovnim i novim master studijskim programima do 30 ECTS, s obzirom na to da se prije redovne reakreditacije UCG 2022. godine ukazala potreba za izmjenama sa ciljem usklađivanja sa potrebama tržišta rada i ishodima učenja, odnosno potrebama optimizacije i racionalizacije pojedinih programa.

Započeli smo proces internacionalizacije osnovnih i master studija kroz formiranje nastavnih modula na engleskom jeziku na svim fakultetima, pripreme za akreditaciju novih interdisciplinarnih programa i programa cjeloživotnog obrazovanja (ljetnje škole) na engleskom jeziku na našem Univerzitetu. Ovaj proces se ostvaruje najvećim dijelom kroz međunarodni projekat kojim koordinira UCG pod nazivom Jačanje internacionalizacije na univerzitetima u Crnoj Gori kroz efikasno strateško planiranje - IESP, u okviru programa Erasmus+ Izgradnja kapaciteta u visokom obrazovanju, koji je finansiran od strane Evropske komisije.

Započeli smo proces internacionalizacije doktorskih studija kroz akreditaciju novih interdisciplinarnih studijskih programa na engleskom jeziku i formiranje Doktorske škole na našem Univerzitetu. Ovaj proces se ostvaruje kroz međunarodni projekat kojim koordinira UCG pod nazivom Reforma doktorskih studija u Crnoj Gori i Albaniji, primjer dobre prakse – MARDS, u okviru programa Erasmus+ Izgradnja kapaciteta u visokom obrazovanju, koji je finansiran od strane Evropske komisije.

Sa ciljem povećanja dostupnosti obrazovanja svim kategorijama stanovništva usvojili smo nova Pravila za programe cjeloživotnog učenja na Univerzitetu Crne Gore, kojima se omogućava sticanje novih kompetencija i kvalifikacija tokom cijelog života.

Nastavili smo sa aktivnostima na promociji i jačanju kulture kvaliteta i akademskog integriteta kroz usvajanje novog Etičkog kodeksa, konstituisanje Etičkog odbora, korišćenje iThenticate

software-a za prevenciju plagijata, i organizaciju brojnih radionica, seminara i obuka za akademsko osoblje i studentsku populaciju. U saradnji sa Savjetom Evrope, UCG je 2019. godine dobio Sertifikat u oblasti akademskog integriteta, koji dodjeljuje Međunarodni institut za istraživanje i djelovanje protiv akademske prevare i plagijarizma u Ženevi. UCG je definisao i indikatore kvaliteta za internu samoevaluaciju u skladu sa Evropskim prostorom visokog obrazovanja, odnosno sa dokumentom pod nazivom Standardi i smjernice za obezbjeđivanje kvaliteta u Evropskom prostoru visokog obrazovanja (ESG).

Započeli smo sa značajnim ulaganjem sopstvenih sredstava u nastavnu infrastrukturu organizacionih jedinica Univerziteta. Samo u 2019. godini izdvojeno je 1,1 mil eura za investiciono održavanje objekata, računarsku i nastavnu opremu, opremanje amfiteatara, učionica, biblioteka i čitaonica.

Započeli smo i proces digitalne transformacije nastavnog procesa uz sistem podrške u CIS-u, što se pokazalo od presudnog značaja u vanrednoj situaciji pandemije COVID-19 i potrebi reorganizacije kompletne nastave posredstvom digitalnih online platformi. Upotrebom Moodle platforme i Zoom video konferencijskog sistema, u rekordnom vremenu je bila dostupna većina nastavnog materijala i omogućena interaktivna komunikacija sa studentima, odnosno osiguran je i kontinuitet i kvalitet nastavnog procesa.

2.2 Naredni trogodišnji period

Unapređenje nastavnog procesa, shodno usvojenoj Strategiji razvoja Univerziteta Crne Gore 2019 – 2024, podrazumijeva nastavak aktivnosti na osavremenjivanju nastavnih sadržaja i opreme; interdisciplinarnosti i internacionalizaciji studijskih programa; popularizaciji strateških i deficitarnih programskih oblasti, integraciji visoko-obrazovne i privredne prakse u cilju jačanja kvaliteta, konkurentnosti i međunarodne perspektive studijskih programa UCG.

UCG će nastaviti aktivnosti na revidiranju obima i strukture programskih kurikuluma, analiziranju kriterijuma uspješnosti studijskih programa, praćenju usklađenosti sa standardima i smjericama Evropskog prostora visokog obrazovanja, kao i praćenju usklađenosti ishoda učenja sa potrebama tržišta rada. Kontinuirane aktivnosti na inoviranju, optimizaciji i racionalizaciji studijskih programa sprovodiće se u duhu razvoja kulture kvaliteta, kompetitivnih ishoda učenja i perspektive zapošljivosti studenata, a u cilju sveobuhvatnih priprema za predstojeći postupak reakreditacije studijskih programa 2022. godine na cijelom Univerzitetu. Takođe, radićemo na strateškim prioritetima, novoj upisnoj politici, dopuni licenci i povećanju efikasnosti studiranja na studijskim programima direktno vezanim za prioritetne oblasti iz STEM područja i Strategije pametne specijalizacije.

Pored inoviranja postojećih, započete su i sistematske aktivnosti na razvoju i akreditaciji novih interdisciplinarnih i internacionalnih studijskih programa i modula. Uz podršku međunarodnih projekata, planira se uvođenje programa na engleskom jeziku na svim

studijskim nivoima, uvođenje zajedničkih studijskih programa sa inostranim partnerskim univerzitetima, koji će se realizovati po principu zajedničkih ili dvojnih diploma, kao i uvođenje novih interdisciplinarnih studija povezivanjem aktuelnih, srodnih, ali i inostranih programa.

UCG će se posvetiti koncipiranju i akreditovanju programskih modula cjeloživotnog učenja u skladu sa dinamičnim i deficitarnim tržišnim kapacitetima, odnosno interesima polaznika i poslodavaca, a u cilju veće dostupnosti i podizanja nivoa obrazovanja, kompetencija i zapošljivosti svih grupa građana, a ne samo studentske populacije.

Novonastale okolnosti nakon pandemije COVID - 19 virusa naglasile su prioritet i intenzitet digitalne transformacije nastavnog procesa i uvođenje kombinovanih metoda učenja, i u tom pravcu će se raditi na implementaciji savremenih programa e-Learninga, interaktivnih i multimedijalnih nastavnih sadržaja, virtuelnih učionica i drugih online resursa, odnosno kompletiranju uslova za primjenu sistema e-Learninga na 40% organizacionih jedinica UCG do 2022. godine, kako je predviđeno Strategijom razvoja.

Zalagaćemo se za veći stepen učenja kroz praksu stimulisanjem praktične nastave i stručne prakse u saradnji sa domaćim i inostranim privrednicima i partnerima, jer studenti treba da steknu praktične vještine i sposobnosti u toku, a ne nakon studiranja. Takođe radimo na inicijativi i mogućnosti da se profesionalni rad u odgovarajućoj akademskoj disciplini na adekvatan način valorizuje kroz ETCS kredite i nastavne programe.

Savremeni studijski programi i kombinovane nastavne metode će omogućiti sticanje multifunkcionalnog paketa znanja i vještina, kao i podsticanje inovativnog i preduzetničkog razmišljanja, kreativne i kritičke refleksije, i društvenog aktivizma naših studenata.

3. NAUKA I ISTRAŽIVANJE

Univerzitet svoje postojanje i razvoj temelji na produktivnom i efektivnom naučno-istraživačkom radu, s ciljem stimulisanja i afirmacije crnogorskog intelektualnog kapitala, ideja i inovacija.

3.1 Prethodni trogodišnji period

U prethodnom mandatnom periodu sproveli smo brojne aktivnosti usmjerene na stvaranje neophodnih organizacionih, tehničkih i materijanih uslova, u cilju stimulisanja inteziteta i kvaliteta naučno-istraživačkog rada UCG i njegove vidljivosti i konkurentnosti u Evropskom istraživačkom prostoru.

U cilju povećanja vidljivosti naučnoistraživačkih aktivnosti UCG i njegovih naučnika, istraživača, profesora i saradnika, neophodno je bilo definisati Uputstvo za navođenje afilijacije i povećanje vidljivosti UCG. Ovim uputstvom smo uredili pravilno navođenje afilijacije UCG u okviru naučnih radova i istraživačkih aktivnosti, korišćenje akademskih e-mail adresa za službenu korespondenciju i korišćenje web sajta i domena Univerziteta Crne Gore za projekte, publikacije i konferencije, koje se implementiraju, organizuju ili uređuju na UCG.

O obimnoj naučno-istraživačkoj produkciji UCG, svjedoči i značajan porast broja radova objavljenih u naučnim bazama, kao i porast broja citata na Google Scholar-u. U periodu od 2017. do 2019. godine objavljeno je oko 700 radova u renomiranim časopisima u sklopu Web of Science (SCIE/SSCI/AHCI) baze. U aprilu 2020. god. broj citata naših naučnika na Google scholar-u iznosio je skoro 115.000, što je za 95.000 više u odnosu na početak kampanje povećanja vidljivosti krajem 2017. godine.

UCG je iz obezbijedio svojoj akademskoj zajednici slobodan pristup Web of Science - WoS bazi podataka, najboljoj i najvećoj naučnoj citatnoj bazi sa više od 33.000 indeksiranih časopisa, i to iz sopstvenog razvojnog fonda, što je jedinstven slučaj u regionu i šire, gdje se pristup ovoj platformi obezbjeđuje preko resornih ministarstava.

Usvojili smo novi Pravilnik o izdavačkoj djelatnosti UCG, kojim se utvrđuju uslovi, postupak objavljivanja, vrste publikacija, standardi za obezbjeđivanje i provjeru kvaliteta nastavne i naučne literature; sastav i nadležnosti Uređivačkog odbora Univerziteta i uređivačkih komisija organizacionih jedinica i druga pitanja od značaja za obavljanje izdavačke djelatnosti Univerziteta. Digitalizacijom izdavačke djelatnosti kreirali smo softversku platformu preko koje će se prijavljivati nastavna literatura i ostale nekontinuirane publikacije zaposlenih na Univerzitetu.

Potpisali smo Berlinsku deklaraciju o otvorenom pristupu naučnom znanju u oktobru 2018. godine čiji je osnovni cilj da se naučni i kulturni doprinosi učine dostupnim široj javnosti kroz

internet tehnologije, otvorene baze elektronskih radova, magistarskih i doktorskih teza i drugog bibliotečkog materijala.

Uspostavili smo i digitalni repozitorijum PHAIDRA (Permanent Hosting, Archiving and Indexing of Digital Resources and Assets), sistem za dugoročno pohranjivanje, sistematsko arhiviranje i indeksiranje nastavnih, naučnih i stručnih materijala u digitalnom obliku. Digitalni repozitorijum omogućava da se sve aktivnosti i rezultati UCG sistematski digitalizuju, trajno čuvaju i učine pristupačnim svjetskoj javnosti.

Usvojili smo Strategiju ljudskih resursa u istraživanju i Akcioni plan, u cilju usklađivanja politike ljudskih resursa sa načelima Evropske povelje i Kodeksa za istraživače, čime smo stekli uslove za prijavljivanje za Logo izvrsnosti u istraživanju, koji dodjeljuje Evropska komisija. Kao rezultat ovih aktivnosti, UCG je dobio prestižno priznanje-Logo izvrsnosti od strane Evropske komisije, koji pomaže u prepoznavanju i afirmaciji organizacija dominantno posvećenih naučno-istraživačkom radu i akademskoj izvrsnosti.

Dopunili smo Pravilnik o postupku, uslovima vrednovanja i načinu nagrađivanja zaposlenih za poseban doprinos razvoju i međunarodnom pozicioniranju Univerziteta Crne Gore, kojim se po prvi put nagrađuje međunarodna prepoznatljivost naučnih rezultata kroz: uredništvo u naučnim časopisima, recenziranje naučnih radova, citiranost i uspješne projektne aplikacije i tu svrhu izdvajamo oko 300.000 eura sopstvenih sredstava na godišnjem nivou.

Osnovali smo institucije za podršku naučno-istraživačkim i inovativnim aktivnostima:

- Institut – Centar izvrsnosti za istraživanja i inovacije, kao rezultat projekta BioICT, koja će predstavljati važno uporište u razvoju i primjeni naučnih i inovativnih aktivnosti, povećanju interdisciplinarnosti, internacionalizacije i tržišno orijentisanih istraživanja.
- Balkanski institut za nauku i inovacije – BISI, kao rezultat dugogodišnje saradnje UCG i Univerziteta Azurne Obale iz Francuske, u cilju sprovođenja zajedničkih naučnih istraživanja, inovativnih projekata i stručnih obuka između naših fakultetskih jedinica, ali i u cilju perspektivne saradnje akademskog i biznis sektora.

I kao kruna svih naših napora, posvećenog rada naših nastavnika i saradnika, kvaliteta naučnih istraživanja i mehanizama podrške koje je omogućila uprava UCG, ostvarili smo značajan napredak u pozicioniranju UCG na svjetskim rang listama.

UCG se po prvi put našao među najboljim svjetskim univerzitetima prema Times Higher Education (THE) rangiranju za 2020. godinu. Svrstani smo u ulaznu kategoriju 1001+, među 1.396 najboljih svjetskih univerziteta. Kod rangiranja univerziteta prema pojedinim naučnim oblastima, svrstani smo u kategoriju 801-1000 univerziteta za oblast fizičkih nauka (Physical sciences), dok je u oblasti rangiranja tehničko-tehnoloških nauka (Engineering & Technology)

UCG je postigao najbolji uspjeh, rangirajući se u kategoriji od 601-800 najboljih svjetskih univerziteta.

Kada je u pitanju Webometrics rangiranje univerziteta, koje uključuje vidljivost web sajta (55%) i citiranost i broj naučnih radova (45%), UCG je u januaru 2020. godine rangiran na 2041. mjestu od skoro 30.000 univerziteta, što predstavlja najbolje ostvarenu poziciju do sada. U kategoriji najvećeg broja citata na osnovu Google Scholar profila, Webometrics je svrstao UCG na visoko 1.578. mjesto.

3.2 Naredni trogodišnji period

Univerzitet Crne Gore predstavlja vodeću naučno-istraživačku instituciju u zemlji. Nauka i istraživanje predstavljaju stratešku komponentu za postizanje dugoročne konkuretnosti i međunarodne prepoznatljivosti Univerziteta. Intenziviranje naučno-istraživačkih i inovativnih procesa ćemo ostvariti kroz realizaciju ciljeva koje smo zacrtali Strategijom Univerziteta Crne Gore 2019-2024.

UCG nastavlja aktivnosti na implementaciji integrisanog modela strateškog upravljanja naučno-istraživačkim radom, kroz jačanje naučnoistraživačkih potencijala, kadrova i infrastrukture, kroz kreiranje naučnoistraživačkog profila UCG, kroz definisanje naučno-istraživačkih prioriteta, kroz identifikovanje najproduktivnijih istraživačkih grupa, kroz uspostavljanje interdisciplinarnih centara izvrsnosti, kroz uspostavljanje istraživačkog fonda i mehanizama kontinuiranog i održivog finansiranja projekata, kroz povećanje kvantiteta i kvaliteta naučnih radova, publikacija i projekata. Nastavićemo aktivnosti započete u prethodnom mandatnom periodu koje su usmjerene na razvoj organizacionog konteksta i kulture istraživanja i inovacija, odnosno podsticanje koherentnosti, sinergije i interdisciplinarnosti istraživačkih napora u cilju postizanja što boljih naučnih rezultata i diseminacije novog znanja.

Posebnu pažnju ćemo posvetiti motivaciji i podmlađivanju naučnog kadra, nagrađivanju individualnih i timskih naučnih rezultata, politici zapošljavanja i definisanja naučno-istraživačkih pozicija na fakultetima, kao i kontinuiranim obukama i razvoju karijere mladih istraživača i najperspektivnijih studenata. Cilj nam je kreirati adekvatne finansijske i intelektualne stimulanse za domaće istraživače i ujedno povećati nivo atraktivnosti i kompetitivnosti kako bi privukli inostrane istraživače.

U tom cilju radićemo i na unapređenju naučnih aktivnosti studenata na nivou master i doktorskih studija kroz: revidiranje magistarskih kurikuluma u cilju intenzivnijeg uključivanja istraživačke komponente, povećanjem istraživačke efikasnosti doktorskih studija kroz interdisciplinarne studijske programe, povećanje broja studenata magistarskih i doktorskih studija iz privrednog sektora i njihovo uključivanje u naučno-istraživačke projekte.

Pored fundamentalnih istraživanja, Univerzitet konstantno pruža podršku primjenjenim istraživanjima i inovativnim aktivnostima u funkciji tržišne opravdanosti i komercijalizacije naučnih rezultata. Obezbjedenje naučno-istraživačke infrastrukture posredstvom centara

izvrsnosti, inovacionih centara, centara za transfer tehnologija, inovaciono-preduzetničkih inkubatora, konsultantskih i ekspertskih modaliteta saradnje, kao i pokrenutog naučno-tehnološkog parka ima za cilj uspostavljanje naučnog preduzetništva i prakse, difuzije ideja i inovacija i stvaranje dodatne vrijednosti za privredu i društvo. Potrebno je dodatno podsticati participaciju naših istraživača, profesora, saradnika i studenata u inovativnim, preduzetničkim i partnerskim projektima sa privrednim i javnim sektorom.

Nastojimo iskoristiti komparativnu prednost zasnovanu na kvalitetnom naučno-istraživačkom kadru i uz odgovarajući menadžment projektnih znanja i vještina, kao i organizacionu, administrativnu i finansijsku podršku, povećati učešće naših istraživača u inostranim fondovima, programima, projektima i inicijativama, odnosno povećati prepoznatljivost UCG u Evropskom istraživačkom prostoru. Cilj nam je unaprijediti naučne i istraživačke performanse UCG u pogledu: obima i efikasnosti međunarodnih programa i aplikacija, broja koordinatorskih i partnerskih međunarodnih projekata, povećanja publicistike i citiranosti u renomiranim naučnim bazama, porasta broja naučno-istraživačkih i umjetničkih radova na međunarodnom nivou, porasta naučno-istraživačke i umjetničke mobilnosti, uspostavljanja strateških partnerstava sa renomiranim naučnim institucijama i intenziviranja saradnje s naučnom dijasporom.

Jačanje naučne izvrsnosti je u funkciji podizanja nivoa međunarodne konkurentnosti Univerziteta Crne Gore, njegove prepoznatljivosti u Evropskom istraživačkom prostoru i progresivnog pozicioniranja na svjetskim rang listama.

4. MEĐUNARODNA SARADNJA

Međunarodna saradnja je jedna od strateških aktivnosti Univerziteta usmjerena na unapređenje vidljivosti, konkurentnosti, nastavne prakse, istraživačkog rada i inovacionog potencijala Univerziteta, kroz kadrovsku i studentsku mobilnost, međunarodne programe i projekte i saradnju sa inostranim univerzitetima, akademskim mrežama i institucijama.

4.1 Prethodni trogodišnji period

Međunarodnu saradnju smo proširili potpisivanjem brojnih bilateralnih ugovora, kao i više od 30 novih među-institucionalnih ugovora sa univerzitetima u okviru programa Erasmus+, koji našim studentima, nastavnom i nenastavnom osoblju omogućavaju kreditnu, istraživačku i stručnu mobilnost na preko 200 partnerskih univerziteta. U odnosu na početak realizacije programa mobilnosti u ak. 2014/2015. godini, broj studenata i osoblja, u okviru programa mobilnosti je udvostručen, a broj međuinstitucionalnih ugovora je, u posljednje 2 godine, uvećan za trećinu.

Kako bi konkretizovali operativnu podršku, usvojili smo Pravila o međunarodnoj mobilnosti osoblja UCG, koja im omogućavaju da dio profesionalnog usavršavanja ostvare na univerzitetima u inostranstvu i Pravila o međunarodnoj mobilnosti studenata UCG, koja im omogućavaju da dio obaveza iz studijskog programa ili stručnu praksu ostvare na partnerskim univerzitetima.

Međunarodna projektna aktivnost (Erasmus +, IPA, Horizon 2020, COST...) je strateški izuzetno važan segment jačanja internacionalizacije i konkurentnosti UCG, odnosno uspješnog pozicioniranja u EHEA i ERA.

U odnosu na 2017. godinu, kada je UCG dobio svega jedan projekat u okviru Erasmus+ programa Izgradnja kapaciteta u visokom obrazovanju, UCG je u 2018. i 2019. godini uspio da dobije čak 14 projekata (6 u 2018. i 8 u 2019.), od kojih čak 4 koordinatorska. U 2019. godini UCG je po prvi put dobio maksimalno dozvoljeni broj koordinatorskih projekata po instituciji u okviru ovog programa. U 2019. godini UCG po prvi put učestvuje u projektima u okviru Erasmus+ programa Saradnja u partnerstvu na sportskom polju i neprofitnim evropskim sportskim događajima i Erasmus+ programa S2A Sport Mobility.

Kada su u pitanju EU predpristupni programi, UCG je u prethodne 2 godine dobio 10 projekata u okviru prvog poziva Interreg IPA programa prekogranične saradnje „Italija - Albanija - Crna Gora“, 3 projekta u okviru poziva Interreg IPA programa prekogranične saradnje „Hrvatska - Bosna i Hercegovina - Crna Gora“ i 2 projekta u okviru Interreg MED programa.

Po osnovu navedenih projektnih aplikacija u okviru programa Erasmus+ Izgradnja kapaciteta u visokom obrazovanju i u okviru prepristupnih Interreg programa prekogranične i transnacionalne saradnje, UCG je samo u prethodnoj godini uspješno prihodovao 2,7 miliona

eura. Ako se uzmu u obzir i drugi međunarodni i nacionalni projekti, dolazimo do iznosa od preko 3,5 miliona eura sopstvenih prihoda po osnovu projektnih aktivnosti u 2019. godini. Imajući u vidu da je u 2017. godine ovaj prihod bio 430.000 eura, zaključujemo da smo za 2 i po godine povećali projektne prihode preko 8 puta. Donošenjem Odluke za podršku realizaciji projektnih aktivnosti, UCG je omogućio i finansijsku podršku u pripremi i realizaciji međunarodnih i nacionalnih projekata.

UCG je potpisnik deklaracije o osnivanju Foruma rektora univerziteta Jugoistočne Evrope i Zapadnog Balkana kao strateške inicijative i regionalne platforme, koja podrazumijeva sinergetsko djelovanje državnih univerziteta u cilju unapređenja kvaliteta visokog obrazovanja, intenziviranja zajedničkih naučno-istraživačkih i razvojnih aktivnosti, kao i jačanja međunarodne vidljivosti akademskog potencijala regiona. UCG je kao domaćin 4. Regionalnog Foruma u aprilu 2019. godine, okupio po prvi put u Podgorici, 25 rektora državnih univerziteta Jugoistočne Evrope i Zapadnog Balkana.

4.2 Naredni trogodišnji period

Međunarodna saradnja doprinosi internacionalizaciji nastave, nauke i umjetnosti kroz brojne aktivnosti: razmjenu i transfer znanja i prakse, kadrovsku i studentsku mobilnosti, akademsku umreženost, institucionalna partnerstva, internacionalizaciju kurikuluma, zajedničke studijske programe, projekte, publicistiku i naučno-istraživačku logistiku, organizaciju međunarodnih konferencija, ljetnjih škola i raznih vidova prekogranične saradnje i podrške. Intenziviranje međunarodne saradnje ćemo ostvariti kroz realizaciju ciljeva i aktivnosti, predviđenih Strategijom Univerziteta Crne Gore 2019 - 2024.

UCG će intenzivirati aktivnosti na povezivanju sa renomiranim visokoobrazovnim institucijama, sa brojnim evropskim i svjetskim univerzitetima, sa akademskim mrežama i asocijacijama kroz povećanje broja bilateralnih ugovora, institucionalnih sporazuma i kroz podršku programima međunarodne mobilnosti. Članstvo u akademskim mrežama, asocijacijama doprinosi razvoju međunarodnog profila i akademske reputacije, unapređenju kvaliteta obrazovnog i naučnog rada i stvaranju multikulturalnih kompetencija naših studenata na globalnom tržištu rada.

U domenu međunarodnog umrežavanja i partnerskih sporazuma, posebna pažnja će se posvetiti efektivnoj razradi i implementaciji partnerskih sporazuma, integraciji programskih i organizacionih struktura i sadržaja, povećanju obima međunarodnih aktivnosti i broja bilateralnih ugovora.

U domenu međunarodne mobilnosti naglasak je na operativnoj i stručnoj podršci odlaznoj i dolaznoj mobilnosti kroz: redovne informativne i promotivne aktivnosti, unapređenje procedura u cilju lakše prohodnosti i priznavanja kreditne mobilnosti studenata, povećanja

dostupnosti i mobilnosti nastavnog, nenastavnog osoblja i studenata, obezbjeđenje kurseva engleskog i crnogorskog jezika za strance.

Poseban naglasak se stavlja na uspostavljanje naučno-istraživačke saradnje i participaciju u međunarodnim projektima, programima i inicijativama u cilju brže integracije u Evropski istraživački prostor, odnosno međunarodne naučne, umjetničke, privredne i društvene tokove. Time stvaramo mogućnosti za unapređenje naučnoistraživačkih kapaciteta, privlačenje sredstava iz međunarodnih fondova, umrežavanje i usavršavanje kadrovskih resursa, odnosno jačanje akademske konkurentnosti UCG.

Jačanje institucionalnih kapaciteta i organizacione podrške međunarodnim projektnim i programskim aktivnostima podrazumjeva proširivanje kapaciteta Kancelarije za međunarodnu saradnju, sprovođenje obuka za pisanje i administraciju projektne dokumentacije, uspostavljanje fonda za (pre)finansiranje i održivost projektnih aktivnosti.

Međunarodna partnerstva i programi, uspješne projektne aplikacije i pristup međunarodnim fondovima, intenzivna kreditna, stručna i akademska mobilnost značajno doprinose izvrsnosti studija i istraživanja na Univerzitetu i predstavljaju ključne poluge njegove međunarodne artikulacije i afirmacije.

5. UNIVERZITET I OKRUŽENJE

UCG njeguje proaktivan i konstruktivan odnos sa svojim okruženjem, u dijelu produktivne saradnje sa privrednim i javnim sektorom, kao i u dijelu promocije društveno-odgovornog ponašanja i autentičnih vrijednosti održivog razvoja crnogorskog društva, privrede i države.

5.1 Prethodni trogodišnji period

Usvojili smo Pravilnik o saradnji sa naučnom dijasporom, kojim se uređuju načini ostvarivanja i stimulisanja naučne, stručne, obrazovne i kulturne saradnje između UCG i predstavnika naučne dijaspore. Intenziviranje saradnje sa crnogorskom naučnom dijasporom rezultiralo je i organizacijom Okruglog stola na temu Dijaspore, identitet i migracije – mogućnosti i izazovi, kao uvertire za seriju okruglih stolova, tribina i dijaloga koje ćemo organizovati, vezanih za kulturno nasljeđe, društvena pitanja i naučne izazove, pod nazivom Crna Gora 2030.

U saradnji sa Vladom Crne Gore i Ministarstvom nauke, osnovali smo prvi Naučno-tehnološki park u Crnoj Gori, NTP CG d.o.o. Očekujemo da će ovaj park biti mjesto koje će podsticati saradnju i jačati sinergiju između naučno-istraživačkog sektora, privrednog sektora, lokalne zajednice i razvojnih institucija, a sve sa ciljem da se kreira stimulatívni ambijent za inovativne i preduzetničke aktivnosti u funkciji jačanja konkurentnosti crnogorske ekonomije.

UCG posebnu pažnju pridaje promovisanju ekološki odgovornog ponašanja i unapređenju uslova za rad naših studenata i zaposlenih, kroz prostorno oplemenjivanje i revitalizaciju zelenih površina univerzitetskih kampusa. Izdvojio bih nekoliko značajnih akcija ozelenjavanja: akciju sađenja 140 sadnica u kampusima u Podgorici, Cetinju, Nikšiću i Kotoru, u čast obilježavanja 140 godina od priznanja nezavisnosti Crne Gore, akciju sađenja sadnica maslina od strane 25 rektora državnih univerziteta prilikom održavanja Rektorskog foruma, kao i akciju ostvarenu u saradnji sa Kancelarijom za evropske integracije, kad je posađeno 50 stabala na novoformiranoj zelenoj površini od 4000m² u sklopu kampusa tehničkih fakulteta.

UCG je dodijelio i jedan počasni doktorat nakon dugogodišnje pauze, i to gospodinu Miroslavu Lajčaku, ministru vanjskih poslova Slovačke, za promovisanje demokratskih vrijednosti i multikulturalnog dijaloga, odnosno za doprinos povezivanju akademskih zajednica i jačanju bilateralnih odnosa između Crne Gore i Slovačke.

5.2 Naredni trogodišnji period

Jačanje pozicije i perspektive UCG kao intelektualnog jezgra i strateškog oslonca privrednog i društvenog razvoja Crne Gore ćemo ostvariti kroz set aktivnosti i ciljeva definisanih Strategijom razvoja Univerziteta Crne Gore 2019-2024.

UCG će se posvetiti uspostavljanju adekvatnog modela, protokola i platformi saradnje sa privrednim subjektima, javnim institucijama, lokalnim zajednicama i inostranim partnerima

koji će omogućiti veće uključivanje studenata u profesionalno radno okruženje i veće uključivanje privrednih eksperata u nastavni proces i stručnu praksu. Cilj je smanjiti obrazovni jaz između akademskog i biznis sektora i primijeniti kombinovane pristupe učenju u slovima dinamičnog tržišta rada i sve zahtjevnijih poslodavaca.

Konstantno radimo na povećanju broj nastavnih baza u zemlji (i u inostranstvu), tj. broju privrednih subjekata i javnih institucija gdje naši studenti mogu teorijska znanja primijeniti i nadograditi kroz praktičnu obuku, odnosno steći profesionalne vještine i radno iskustvo i prije završetka studija. Planiramo dalje povećanje broja zajedničkih projekata sa privrednim i javnim sektorom, pogotovo u dijelu transfera inovacija, znanja i tehnologija, kao i stimulisanja preduzetničkih aktivnosti naših studenata i istraživača. Radićemo i na intenzivnijem angažovanju predstavnika privrednog i javnog sektora u okviru nastavnog procesa i prakse na većem broju studijskih programa i organizacionih jedinica UCG.

Razvoj dugoročnih partnerskih odnosa sa okruženjem podrazumijeva i aktivno uključivanje alumni asocijacija i naučne dijaspore u razvoj i promociju Univerziteta u akademskim, privrednim i međunarodnim krugovima. Predstavnici alumnista i dijaspore mogu pružiti konkretnu podršku razvoju Univerziteta kroz uspostavljanje partnerskih mreža, akademske saradnje i projektnih aktivnosti sa institucijama na kojima rade; kroz mentorsko i ekspertske angažovanje, kroz uključivanje u nastavu i organizovanje naučnih konferencija, itd.

UCG kao jedna od temeljnih institucija crnogorskog obrazovanja, nauke i kulture doprinosu razvoju društva zasnovanom na znanju, izvrsnosti i stvaralačkom kontinuitetu, na demokratskim vrijednostima i principima tolerancije, na poštovanju civilizacijskih tekovina i evropskog sistema vrijednosti.

U domenu podrške kulturnom i društvenom razvoju Crne Gore, UCG će usmjeriti svoje aktivnosti na izučavanje i promovisanje kulturno-istorijskog nasljeđa, nacionalnog identiteta i autentičnih vrijednosti održivog razvoja crnogorskog društva i države. U tom smislu se planira konkretizovanje aktivnosti u vezi sa uvođenjem novih ili reformisanih predmeta koji će se baviti pitanjima crnogorskog identiteta, organizovanje naučnih skupova s tematikom izučavanja kulturno-istorijskog nasljeđa, identitetskih vrijednosti i održivog razvoja, kao i naučni projekti u saradnji sa javnim institucijama koji su usmjereni na promociju i očuvanje nacionalnog identiteta i nasljeđa. U tom pravcu, UCG priprema seriju društvenih dijaloga, naučnih tribina i okruglih stolova pod nazivom Crna Gora 2030 u okviru kojih će predstavnici akademske, privredne i društvene zajednice, uključujući naučnu i stručnu dijasporu, raspravljati o aktuelnim izazovima savremenog crnogorskog društva i njegovim razvojnim prioritetima i alternativama.

6. UNIVERZITET I RESURSI

Vlada Crne Gore, opredijeljenim budžetskim sredstvima i uprava Univerziteta, ulaganjem sopstvenih prihoda, odgovorno rade na unapređenju kapaciteta i resursa UCG.

6.1 Prethodni trogodišnji period

U prethodnom mandatnom periodu odgovorno smo se starali o organizacionim, kadrovskim i finansijskim resursima UCG.

Ostvarili smo pozitivno finansijsko poslovanje u prethodne dvije godine, nakon uspješnog saniranja prethodnog višemilionskog duga. Konkretnim potezima u ovom periodu, kao što su povećanje budžeta za preko 3,3 miliona eura, povećanje sopstvenih prihoda realizacijom projektnih (međunarodnih i nacionalnih) aktivnosti za preko 5,5 miliona eura i strogom finansijskom disciplinom, doprinijeli smo jačanju stabilnosti UCG.

Preduzeli smo brojne aktivnosti u cilju poboljšanja društvenog, profesionalnog i materijalnog položaja naših zaposlenih:

- U saradnji sa Sindikalnom organizacijom Univerziteta i Ministarstvom prosvjete, izmjenama Kolektivnog ugovora obezbijedili smo povećanje zarada svim zaposlenima od 9% + još 3% naredne godine i formiranje posebnog fonda za podršku naučno-istraživačkim, inovativnim i projektnim aktivnostima na UCG.
- Formirali smo Stambeni fond od sopstvenih sredstava (2,2 miliona eura kumuliranih prihoda od prodaje zemljišta, stanova i zakupa) i usvajanjem strategija i pravilnika za raspodjelu sredstava iz ovog fonda, pokrenuli Konkurs za rješavanje stambenih potreba zaposlenih dodjelom novčanih sredstava. Do kraja ove godine, za potrebe naših zaposlenih, planiramo i raspisivanje Konkursa za izgradnju stambenih jedinica u okviru DUP-a Univerzitetski centar II.
- Formirali smo Razvojni fond od sopstvenih sredstava Univerziteta, posredstvom kojeg ulažemo u modernizaciju univerzitetske infrastrukture, održavanje i adaptaciju građevinskih objekata, digitalizaciju nastavne i laboratorijske opreme, unapređenje bibliotečkog fonda i naučnih baza, kako bi naši nastavnici, istraživači i studenti imali što kvalitetnije uslove za rad. U prethodne 2 godine, iz Razvojnog fonda investirano je preko 1,5 mil. eura u razvoj UCG i njegovih organizacionih jedinica.

Započeli smo aktivnosti na digitalnoj transformaciji nastavnih procesa, administrativnih procedura i studentskih servisa. Uveli smo internet Eduroam akademsku mrežu i DMS na svim organizacionim jedinicama Univerziteta. Za sve zaposlene na Univerzitetu obezbijeden je 1GB prostora za skladištenje podataka i povećana brzina univerzitetske mreže do 1Gbps.

Digitalizacijom sistema studentske podrške omogućen je email nalog za sve studente, a radi se na razvoju e-Index-a, e-Službe i modernizaciji sistema e-Learninga.

U saradnji sa Studentskim parlamentom i Karijernim centrom, intenzivno smo radili i na unapređenju rada i kvaliteta života studenata. Programi podrške su se fokusirali na povećanje zapošljivosti studenata, rani razvoj karijere i preduzetničkih vještina, kroz organizovanje karijernih manifestacija, radionica, seminara, preduzetničkih inkubatora i inovativnih hub-ova, u cilju približavanja obrazovnih modula i biznis okruženja. Intenzivno smo radili i na unapređenju studentskog iskustva kroz organizaciju kulturnih manifestacija i sportskih takmičenjima, kao i kroz stimulisanje društvenog uključivanja i građanskog aktivizma studenata putem brojnih humanitarnih akcija.

6.2 Naredni trogodišnji period

Shodno planiranim aktivnostima i ciljnim performansama definisanih Strategijom razvoja Univerziteta Crne Gore 2019 - 2024, UCG će kontinuirano raditi na unapređenju institucionalnih, infastrukturnih, operativnih i finansijskih kapaciteta u skladu sa principima pametnog rasta (znanje, inovacije, konkurentnost, internacionalizacija) i održivog razvoja (društvena, ekonomska i ekološka odgovornosti).

Prethodni mandatni period okarakterisala su značajna investiciona i kadrovska ulaganja, ali i racionalno upravljanje finansijskim, fizičkim i ljudskim resursima. I u narednom periodu će se po osnovu definisanih finansijskih i operativnih planova (budžetska sredstva + Razvojni fond) preduzimati aktivnosti na rekonstrukciji, adaptaciji i izgradnji infastrukturnih objekata u skladu sa funkcionalnim potrebama i društvenim značajem Univerziteta, kao i aktivnosti na inoviranju i integraciji naučno-istraživačkih, stručnih i umjetničkih resursa i opreme, u cilju efikasnog dijeljenja zajedničkih kapaciteta i podsticanja interdisciplinarnih istraživanja. Takođe, modernizacija i digitalizacija nastavne opreme i procesa biće visoko pozicionirani na agendi razvoja i investicionih prioriteta UCG i u narednom trogodišnjem periodu.

Pored mjera poboljšanja standarda zaposlenih, kroz ostvareno povećanje plata i tekuće rješavanje stambenog pitanja dodjelom kreditnih sredstava ili stambenih jedinica, u narednom mandatnom periodu ćemo se fokusirati na unapređenje kadrovske politike kroz sistemsko praćenje kvalifikacija i kompetencija zaposlenih, stručno usavršavanje nastavnog i nenastavnog osoblja, kao i optimiziranje kadrovske strukture u cilju maksimiziranja sopstvenih kapaciteta, nastavnog kvaliteta i naučne produkcije.

Intenziviraćemo aktivnosti u okviru programa podrške našim studentima. Cilj UCG je da unaprijedi kompetencije, rad i život studenata kroz inovirane studijske programe, kvalitetnu nastavnu interakciju i efikasnu administrativnu podršku, programe međunarodne mobilnosti i stručnu praksu, kao i bogate sportske, kulturne i društvene sadržaje.

Odgovorno upravljanje finansijskim resursima podrazumijeva efikasnu raspodjelu namjenskih sredstava Vlade Crne Gore i sopstvenih sredstava UCG, u skladu sa funkcionalnim potrebama i razvojnim prioritetima definisanim Strategijom UCG i po osnovu kriterijuma uspješnosti definisanih Ugovorom o budžetskom finansiranju. Zalagaćemo se za značajnije povećanje budžetskih prihoda namijenjenih unapređenju kvaliteta i strukture studijskih programa i naučno-istraživačke djelatnosti, kao i za infrastrukturnu obnovu i razvoj Univerziteta. Radićemo na povećanju sopstvenih prihoda kroz organizovanje studijskih programa na engleskom jeziku, organizovanje programa cjeloživotnog obrazovanja, međunarodne i nacionalne projektne aktivnosti, kroz komercijalne usluge i ugovore sa privrednim i institucionalnim partnerima.

Osiguranje finansijske efikasnosti i održivosti je u funkciji stvaranja neophodnih uslova za kvalitetnu edukaciju, naučnu produkciju, međunarodnu afirmaciju i društvenu interakciju Univerziteta Crne Gore, kao centralne institucije crnogorskog obrazovanja, nauke i umjetnosti.

7. ZAVRŠNA MISAO

Vjerujem da su rezultati koje sam na funkciji rektora Univerziteta Crne Gore ostvario u mandatnom periodu 2017 – 2020. najbolji pokazatelj kvaliteta uloženog rada. Rukovodio sam se međunarodnim standardima, savremenim trendovima i najboljom praksom u funkcionisanja i razvoju Univerziteta, uz profesionalnu i posvećenu podršku svog najužeg tima saradnika, rukovodilaca organizacionih jedinica, nastavnog, naučnog i administrativnog kadra i Studentskog parlamenta.

Uvažavajući bogatu tradiciju, akademski kredibilitet i društveni značaj Univerziteta Crne Gore i u narednom periodu ću biti posvećen jačanju konkurentnosti i internacionalizaciji Univerziteta kao središta visokoobrazovnog, naučno-istraživačkog, kulturno-umjetničkog i inovativnog stvaralaštva Crne Gore. Svjestan izazova i odgovornosti, uložiću svoj lični i profesionalni integritet u ostvarenje strateških pravaca razvoja Univerziteta i postavljenih ciljeva u domenu unapređenja kvaliteta nastavnog procesa, intenziviranja naučno-istraživačkog rada, stimulisanja međunarodne saradnje i vidljivosti, kao i konstruktivnog odnosa prema okruženju i prema organizacionim resursima.

Namjeravam da, na osnovu stečenog znanja i iskustva, predstavljeni plan razvoja Univerziteta Crne Gore u mandatnom periodu 2020 - 2023. godine realizujem odgovorno i savjesno, uz potpunu posvećenost ostvarenju strateških prioriteta i ciljeva. Nadam se da ću dobiti priliku da mi ponovo ukažete povjerenje i pružite podršku da i u narednom mandatu rektora Univerziteta Crne Gore doprinesem njegovom organizacionom razvoju, akademskoj konkurentnosti i međunarodnoj afirmaciji.

Prof. dr Danilo Nikolić, dipl.ing.maš.

U Podgorici, 15.05.2020. godine